

Araştırma Makalesi

Türk Genç Yetişkinlerin Anlatılarının Mikrodilbilimsel Özellikleri

Damlanur Demirhan¹, Merve Savaş², Senanur Kahraman Beğen³

¹Uzm. Dkt, İstanbul Atlas Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, ORCID No: 0000-0003-4140-0978
damlanur.demirhan@atlas.edu.tr

²Sorumlu Yazar, Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Atlas Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, ORCID No: 0000-0002-7138-2603, merve.savas@atlas.edu.tr

³Öğr. Gör., İstanbul Atlas Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, ORCID No: 0000-0001-6938-301X, senanur.kahraman@atlas.edu.tr

Sorumlu Yazarın Adresi:
Hamidiye Mah., Anadolu Cad.,
No:40 İstanbul Atlas Üniversitesi,
Kağıthane/İstanbul

Bu makaleyi kaynak göstermek için/To cite this article:
Demirhan, D., Savaş, M., & Kahraman Beğen, S. (2025). Türk Genç Yetişkinlerin Anlatılarının Mikrodilbilimsel Özellikleri, *Dil, Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 38-59.

Gönderim Tarihi:
25.09.2024

Kabul Tarihi:
25.04.2025

DOI:
<https://doi.org/10.58563/dkyad-2025.81.3>

ÖZET

Amaç: Dilsel yeterlilik, bireyin yaşı, deneyimi ve sosyal çevresiyle şekillenen karmaşık bir üretim sürecidir. Sözdizimsel karmaşıklığın önemli göstergelerinden biri olan eylemsi üretimi, dil gelişiminin değerlendirilmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Anlatı örnekleri ise bireyin doğal bağlamdaki dilsel yeterliliğini çok yönlü biçimde yansıtabilen etkili araçlardır. Bu çalışmanın amacı, 18-30 yaş arası Türkçe konuşan sağlıklı genç yetişkinlerin ürettikleri anlatılarda mikro yapısal dil özelliklerini karşılaştırarak, sözdizimsel karmaşıklığın ortaya çıkmasına en elverişli anlatı aracını belirlemektir.

Yöntem: Katılımcılardan üç farklı tek resim (Piknik, Kurabiye Hırsız, Kaza) ve bir birleşik öyküleme materyali ("Kurbağa, Neredesin?") aracılığıyla anlatı örnekleri toplanmıştır. Anlatılar, Dil Transkriptlerinin Sistemik Analizi (SALT-TK) yazılımı ile transkribe edilerek toplam sözce sayısı, bağlaç, edat, eylemsi, cümle türleri, ortalama sözce uzunluğu (OSU) ve tip tür oranı (TTO) gibi mikroyapısal değişkenler açısından analiz edilmiştir.

Bulgular: "Kurbağa, Neredesin?" adlı birleşik anlatı, mikroyapısal parametrelerde diğer anlatı türlerine kıyasla daha zengin çıktılar sunmuştur ($p<0,01$). Ayrıca korelasyon analizlerinde, eylemsi üretimi ile bağlaç, edat ve diğer cümle türleri arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Elde edilen bulgular, yeniden anlatım yöntemiyle elde edilen anlatıların sözdizimsel açıdan daha karmaşık çıktılar sunduğunu göstermektedir. Türkçe konuşan genç yetişkinlerde eylemsi üretimi ve diğer mikro yapılar, dil gelişiminin önemli göstergeleri olarak öne çıkmaktadır. Bu yapılar, bireyin dilsel olgunluk düzeyinin değerlendirilmesinde de kullanılabilir. İleri çalışmalarda katılımcı sayısı artırılarak daha geniş normatif veriler oluşturulması ve makroyapısal dil özelliklerinin de mikroyapılarla birlikte değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: anlatı, genç yetişkin, mikrodilbilimsel analiz, sözdizimsel karmaşıklık.

Microlinguistic Properties of Turkish Young Adults' Narrative

ABSTRACT

Purpose: Linguistic proficiency can be defined as a multi-layered and dynamic process shaped by an individual's age, life experiences, and social environment. This proficiency encompasses not only vocabulary knowledge or basic grammatical skills but also includes syntactic, semantic, and pragmatic competencies. Syntactic complexity serves as a key indicator of this proficiency, reflecting how effectively and diversely individuals utilize various structural elements in their linguistic productions. In this context, the use of non-finite verb forms (i.e., verbals) is particularly prominent as a critical metric in assessing language development. Narrative samples are frequently employed in language assessments because they reflect an individual's language use in natural contexts and provide more functional outputs compared to formal evaluation tools.

Method: In this study, narratives produced by Turkish-speaking healthy young adults aged 18–30, with no known neurological or linguistic impairments, were analyzed through different narrative materials. Participants were asked to produce narratives based on three single-picture descriptions (Picnic, Cookie Theft, Accident) and one structured story-retelling task based on the book *Frog, Where Are You?* The collected data were transcribed and analyzed using the Systematic Analysis of Language Transcripts – Turkish Version (SALT-TK). The microlinguistic variables examined included total number of utterances, usage of conjunctions and postpositions, production of verbals, sentence types, mean length of utterance (MLU), and type-token ratio (TTR).

Results: The findings revealed that the *Frog, Where Are You?* retelling task yielded significantly richer and more syntactically complex microlinguistic outputs compared to the other narrative types ($p < 0.01$). Additionally, correlation analyses showed statistically significant relationships between the production of verbals and the frequency of conjunctions, postpositions, and various sentence types ($p < 0.05$). Accordingly, narrative-based language assessment methods not only measure an individual's current linguistic abilities but also offer a functional framework for identifying potential areas for development. Given that different narrative types impose varying cognitive demands on individuals, the type of material used can directly influence levels of syntactic complexity. This highlights the close relationship between language production and both cognitive and contextual components.

Conclusion: Structured narrative tasks, in particular, are thought to activate higher-order cognitive processes such as establishing causal links between events, maintaining temporal sequencing, and developing character perspectives. Therefore, story-retelling tasks that rely on structured narratives can provide comprehensive insight not only into linguistic competencies but also into narrative coherence and cognitive organization. In conclusion, the use of verbals and other microlinguistic elements in the narratives of Turkish-speaking young adults serve as important indicators of linguistic maturity and development. Assessing these structures allows for a deeper understanding of age-related language development processes. Future research should aim to expand the sample size and incorporate both microstructural and macrostructural language elements to build a more robust normative data pool.

Keywords: narrative, young adult, microlinguistic analysis, syntactic complexity.

Giriş

Genç yetişkinlik dönemi, bireylerin örgün eğitimi tamamlayarak iş hayatına adım attığı; bağımsızlıklarını kazanıp kendi yaşamlarını idame ettirdikleri bir evredir. Bu dönem, aynı zamanda akademik, sosyal ve mesleki başarı için sözlü dilin etkili biçimde kullanılmasının kritik önem taşıdığı bir zaman dilimidir (Nippold ve ark., 2017). Araştırmalar, ergenlikten yetişkinliğe geçiş sürecinde bireylerin karşılaştıkları iletişim ortamlarının çeşitlenmesiyle birlikte, üretmiş oldukları konuşmaların hem uzunluğunda hem de karmaşıklığında aşamalı bir artış olduğunu ortaya koymaktadır (Açıkalın, 1991; Çapan, 1996). Ayrıca, dilin sosyal bağlamlarda kullanım becerisi ile bireyin yaşam kalitesi arasında pozitif bir ilişki olduğu çok sayıda çalışmada gösterilmiş, bu nedenle sağlıklı genç yetişkinlerde sözel becerilerin değerlendirilmesi ve norm verilerinin oluşturulması büyük önem kazanmıştır (Ching ve ark., 2021).

Yetişkin bireylerin sözlü ifade yetilerini değerlendirmek amacıyla anlatı örneklerinden yararlanılması hem etkili hem de pratik bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir. Anlatı, bireyin sözel çıktılarının birleşimi olarak hem bilişsel hem de dilsel yeterlilikleri yansıtmaktadır (Hsu & Thompson, 2018). Anlatılar, zamansal ve nedensel ilişkilere göre yapılandırılmış olay dizileri içermeleri açısından günlük sohbetlerden ayrılır. Bu anlatıları değerlendirmek için sıklıkla öykü tekrarı ya da olay temelli öykü oluşturma yöntemleri tercih edilir (Merritt & Liles, 1989; Işıtan & Doğan, 2015). Bunların yanı sıra rutin bir etkinliği tarif etme, görsel içeren yazısız kitaplar üzerinden anlatı kurma veya kişisel deneyimlerin paylaşımı gibi yöntemler de anlatı değerlendirmelerinde kullanılır (Drummond ve ark., 2015). Görsel betimleme yöntemi, yetişkinlerin anlatı becerilerini ortaya koymada sık kullanılan, pratik ve anlamlı bilgiler sağlayan bir veri toplama aracıdır. Ancak bu yöntemden elde edilen verilerin daha geniş ölçekte işe koşulabilirliği, yeterli normatif bilginin bulunmaması nedeniyle kısıtlıdır (Mackenzie ve ark., 2007).

Sözlü anlatıların çözümlenmesi, bireyin dil kullanımına dair doğal bağlamdan zengin bilgiler sunan etkili bir veri kaynağı sağlar. Anlatı analizi, kısa bir anlatı örneği üzerinden birden fazla dilsel yapının eşzamanlı olarak incelenmesine imkân tanıdığı için hem araştırma hem de klinik değerlendirme açısından kıymetli bir yöntemdir. Bu analizlerde mikro yapısal çözümleme aracılığıyla bireyin sözcük bilgisi ve dilbilgisel becerileri değerlendirilebilir (Westby, 2005). Anlatıların mikro yapısına yönelik değerlendirmeler; kullanılan sözcük ve cümle sayısı, bu yapıların bağlaçlarla nasıl birbirine bağlandığı ve dilbilgisel karmaşıklık düzeyleri (örneğin karmaşık cümle kullanımı) gibi ölçütlerle gerçekleştirilir (Berman, 1995). Sohbet içeriğine dayalı dil örneklerinde ortalama sözce uzunluğu (OSU), iletişim birimi uzunlukları ve eylemsi (fiilimsi) kullanımı gibi göstergelerle belirlenen sözdizimsel karmaşıklığın yaş ilerledikçe arttığı tespit edilmiştir (Nippold ve ark., 2005). Benzer biçimde, anlatı temelli dil örneklerinde de bu artış gözlemlenmektedir (Nippold ve ark., 2007). Birey yaş aldıkça, yaşam deneyimi artar ve soyut düşünme kapasitesi gelişir; bu durum da dil üretimlerinde sözdizimsel karmaşıklığın artmasına yansır. Eylemsilerin kullanımı, bir cümleyi başka bir cümle içine yerleştirerek hiyerarşik bir yapı kurulmasını gerektirdiğinden, sentaktik karmaşıklığın temel göstergelerinden biri olarak kabul edilir (Nippold, 2009).

Türkçede eylemsiler İngilizceden farklı olarak, cümle benzeri biçimlerini korumazlar, bunun yerine fiil köklerine belirli bağımlı morfemlerin eklenmesiyle isimleştirilirler (Eyi, 2022). İsimleştirilen bu yapılar cümlede zarf, sıfat ve isim öbeklerine dönüşerek niteleme ve belirtme görevlerini üstlenebilirler (Acarlar & Johnston, 2011).

Dil değerlendirme süreci, bireyin dilsel becerilerinde korunan ve zarar görmüş alanları saptamayı, aynı zamanda uygulanan müdahalelerin etkililiğini ölçmeyi hedefler. Bu süreç, kişinin yaşam öyküsü, yetenekleri, duygusal durumu ve hâkim olduğu diğer diller gibi birçok etmeni dikkate almayı gerektirir (Huang ve ark., 2019). Dilin değerlendirilmesinde kullanılan dinamik yaklaşım, anlatı örneklerinin farklı araç ve yöntemlerle derinlemesine, tarafsız ve çok yönlü olarak analiz

edilmesini, böylece bireyin dilsel ve bilişsel işlev düzeyinin ortaya konmasını ifade eder (Işıtan & Turan, 2014). Anlatı, olayların kronolojik ve nedensel ilişkiler temelinde planlı bir biçimde aktarılması yönüyle sohbetten ayrılır (Drummond ve ark., 2015). Yetişkin bireylerden elde edilen anlatılar genellikle yazılı metni olmayan resimli hikâyeler, dinletilen öyküler ya da tek görsel üzerinden anlatım yoluyla elde edilir. Elde edilen dil örnekleri ortografik biçime dönüştürüldükten sonra hem makro (örneğin semantik ve pragmatik) hem de mikro (örneğin fonolojik, morfolojik ve sözdizimsel) düzeyde dilbilimsel analizlere tabi tutulur (Hsu & Thompson, 2018).

Dilin mikroyapısal çözümlemesi, sentaktik karmaşıklık düzeyi, sözcük çeşitliliği, edatlar, bağlaçlar gibi işlevsel sözcüklerin ve cümle yapılandırmalarının incelenmesi yoluyla bireyin morfosentaktik ve anlamsal becerilerinin ortaya çıkarılması olarak tanımlanır (Brownell, 1988). Sentaktik karmaşıklık ise, sözcelerdeki bağımlı ve bağımsız morfeimlerin sayısal analiziyle ve çeşitli morfosentaktik yapılara sahip karmaşık cümlelerin üretimiyle değerlendirilmektedir.

Sözlü anlatımlarda, bağımlı ve bağımsız morfeimlerin toplam sayısının sözce sayısına oranlanmasıyla elde edilen ortalama sözce uzunluğu (OSU), bireyin dilsel üretimindeki gramatik karmaşıklığı yansıtan önemli bir ölçüt olarak değerlendirilmektedir (Bishop & Adams, 1990). Öte yandan, fiillerin isimleştirilerek ana cümle yapısına gömülmesiyle oluşturulan yan tümceler, içeriklerindeki eylemsiler sayesinde ana cümlede ifade edilen önerme sayısını ve içerik çeşitliliğini artırarak, anlatının hem sözdizimsel hem de anlamsal açıdan daha karmaşık bir yapı kazanmasına olanak tanır (Schleppegrell, 1992).

Anlatı örneklerinde yer alan toplam karmaşık cümle ve eylemsi sayılarının hesaplanması, anlatıyı gerçekleştiren bireyin dilsel yetkinliği ve anlatının sentaktik karmaşıklığı hakkında bilgi verir (Nippold ve ark., 2005). Karmaşık cümle yapılarının üretimi, ileri düzey sentaktik gelişimin bir göstergesi olarak kabul edilirken; art arda sıralanan basit yapılar, sentaktik olgunlaşmanın henüz

tamamlanmadığını düşündürmektedir. Bu nedenle yaş faktörü ile karmaşık sözdizimi üretimi arasındaki ilişki, genel dil gelişiminin bir yansıması olarak görülmektedir (Nippold, 2009).

Mikro yapısal özelliklerden bir diğeri ise leksikal çeşitlilik düzeyidir. Anlatı içinde yer alan tüm sözcüklerin, birbirinden farklı sözcük sayısına bölünmesiyle elde edilen tip-tür oranı (TTR), bu çeşitliliğin ölçülmesinde kullanılan temel göstergelerden biridir (Yu, 2010). Bağlaçlar, cümle ya da sözcük gruplarını anlamlı bir biçimde birleştiren, mikroyapıya ait öğelerdir. Anlam bakımından birliktelik, karşıtlık ya da belirsizlik gibi ilişkilerin kurulmasında önemli rol oynarlar (Yavuz, 2011). Edatlar ise tek başına anlam taşımayan ancak sözcükler arası neden-sonuç, yön, eşitlik, amaç ve benzeri dilbilgisel ilişkileri kurarak anlatımı zenginleştiren diğer mikroyapısal unsurlar arasında yer alır (Doğan, 2014).

Bu mikroyapısal öğelerin bir kısmı, yaşla birlikte değişim gösterebilmektedir. İleri yaşta özellikle sözcük bulma güçlüklerinde artış gözlenirken (Albert ve ark., 2009), dilbilgisel yapıların karmaşıklığında azalma meydana gelmektedir (Marini ve ark., 2005). Buna karşın, leksikal çeşitlilik yaştan etkilerine karşı daha dirençli olduğu gösterilen dilsel ölçütlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Fergadiotis & Wright, 2011).

Farklı anlatı yöntemleri, anlatıcının dilsel çıktısını çeşitli düzeylerde etkileyebilir. Bir öyküyü dinleyip yeniden anlatma yöntemi, bireylerin daha karmaşık cümle yapıları kullanmalarını teşvik edebilir. Bu davranış biçimi, dinleyicinin anlatımı sırasında duyduğu karmaşık dil yapılarını model alarak kendi anlatımında benzer yapıları kullanma eğiliminden kaynaklanabilir. Alanyazına bakıldığında, genellikle küçük yaş gruplarında yapılmış çalışmalar görülmektedir. Küçük yaş grubunda yapılan bir çalışma, yeniden anlatımın çocukların dilsel becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir (Hayward ve ark., 2007). Çocukların bir hikâyeyi dinledikten sonra yeniden anlatmaları istendiğinde, daha karmaşık cümle yapıları ve zengin dil kullanımı sergiledikleri

görülmüştür. Bu bulgu, yeniden anlatım yönteminin dil gelişimini destekleyici bir araç olabileceğini göstermektedir. Yapılan başka bir çalışmada da yeniden anlatımının çocukların anlatı yapısını ve dilsel karmaşıklığını arttırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur (Kaderavek & Sulzby, 2000). Çocukların bir hikâyeyi dinledikten sonra yeniden anlatmaları sırasında, daha fazla bağlaç kullandıkları ve daha uzun cümleler kurdukları gözlemlenmiştir. Bu da yeniden anlatım yönteminin dilsel çıktıları olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Alanyazına bakıldığında, Türkçede genç yetişkinlerin anlatı örneklerinde mikrodilbilimsel özelliklerin ortaya konduğu bir çalışma henüz bulunmamaktadır.

Bu çalışmada, Türkçe konuşan sağlıklı genç yetişkinlerin anlatı örneklerindeki mikrodilbilimsel özellikler ve sentaktik karmaşıklık incelenmiştir. İnceleme, farklı anlatı araçları ve yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Anlatı araçları tek resimler (Kaza Sahnesi, Piknik Sahnesi ve Kurabiye Hırsızlığı Sahnesi) ve birleşik öykülemeye olanak veren bir materyalden (Kurbağa, Neredesin?) oluşmaktadır. Dil örneği elde edilmesini sağlayan yöntemler ise tek resim ile anlatım ve birleşik öyküleme ile yeniden anlatımdan oluşmaktadır. Elde edilen veriler mikrodilbilimsel unsurlar açısından karşılaştırılmış; bu yolla Türkçe konuşan genç yetişkinlerin anlatı örneklerinde sentaktik karmaşıklıkla ilgili sözel üretimlerin ortaya çıkmasına en elverişli aracın ve yöntemin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Betimsel ve kesitsel desende tasarlanan bu çalışmada, 18–30 yaş arası Türkçe konuşan sağlıklı genç yetişkinlerin anlatı örnekleri üzerinden mikrodilbilimsel dil özellikleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmada herhangi bir deneysel müdahale ya da değişken kontrolü uygulanmamış; yalnızca farklı anlatı araçları sunularak katılımcıların doğal anlatım performansları analiz edilmiştir. Bu kapsamda, belirlenen kriterler doğrultusunda 39 gönüllü katılımcı araştırmaya dâhil edilmiştir.

Katılımcılar

Katılımcı sayısı, çalışmanın istatistiksel gücünü sağlamak üzere yapılan güç analizi sonuçlarına göre belirlenmiştir. Güç analizi, G*Power 3.1.9.7 yazılımı (Faul ve ark., 2009) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analiz, Friedman testi gibi tekrarlı ölçümler içeren çok gruplu karşılaştırmalara dayanarak ve Nippold ve arkadaşlarının (2017) çalışmasından yararlanılarak planlanmıştır. Analizde, orta düzeyde etki büyüklüğü ($f = 0,25$), %95 güven düzeyi ($\alpha = 0,05$) ve %80 güç ($1-\beta = 0,80$) kriterleri esas alınmıştır. Bu parametrelerle yapılan hesaplamaya göre, minimum 36 katılımcının yeterli olduğu saptanmış; olası veri kayıpları da göz önüne alınarak çalışmaya 39 gönüllü birey dahil edilmiştir. Katılımcıların dahil edilme kriterleri arasında; 18-30 yaş aralığında olmak, herhangi bir primer nörolojik veya psikiyatrik tanıya sahip olmamak ve Montreal Bilişsel Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe versiyonundan (MoCA-TR) en az 21 puan almak yer almaktadır. Tablo 1'de katılımcılara ilişkin demografik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1

Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Grup		N	%
Cinsiyet	Kadın	25	64,1
	Erkek	14	35,9
Eğitim Durumu	Lise	6	15,4
	Üniversite	33	84,6
Yaş		$\bar{X}$	SS
		22,39	2,63

Tablo 1, çalışma grubundaki katılımcıların demografik bilgilerini göstermektedir. Katılımcıların %64,1'i kadın, %35,9'u erkektir. Katılımcıların %15,4'ü lise mezunu, %84,6'sı ise

üniversite mezunudur. Katılımcıların yaşları 18 ile 30 arasında değişmekte olup, en genç katılımcı 18, en yaşlı katılımcı ise 30 yaşındadır.

Katılımcıların anlatı örnekleri; Kurbağa Neredesin?, Kaza, Piknik ve Kurabiye Hırsızlığı anlatı araçları kullanılarak elde edilmiştir. Bu süreçte her anlatı sırasında ses kayıtları alınmış ve elde edilen veriler transkript edilerek yazılı forma dönüştürülmüştür. Kaza, Piknik ve Kurabiye Hırsızlığı tek resimli materyaller ile anlatım yöntemi kullanılırken, Kurbağa Neredesin? öyküsünde ise yeniden anlatım yöntemi kullanılmıştır. Anlatım süreci, katılımcılarla yapılan tek oturumluk görüşmelerle gerçekleştirilmiş olup, her oturum en az altmış dakika sürmüştür. Katılımcılardan mümkün olduğunca ayrıntılı ve uzun anlatımlar yapmaları istenmiş; en az beş dakika sürecek anlatılar üretmeleri beklenmiş ve bu konuda sözlü olarak motive edilmişlerdir. Bu transkripsiyonlar SALT-TK yazılımı kullanılarak toplam sözce sayısı, TTO, OSU, edat sayısı, bağlaç sayısı, eylemsi sayısı, basit, sıralı ve karmaşık cümle sayısı açısından analiz edilmiş ve istatistiksel olarak karşılaştırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Anlatı araçları karışık sırayla sessiz bir odada ve yüz yüze olarak uygulanmıştır. Anlatım yöntemi için kullanılan tek resimler (Kaza Sahnesi, Piknik Sahnesi ve Kurabiye Hırsızlığı Sahnesi) sunulup katılımcılardan resme bakarak gördüklerini betimlemeleri istenmiş; katılımcılar söyleyebildikleri kadar çok şey söylemeye çalışmaları yönünde motive edilmişlerdir. Yeniden anlatım yöntemi için “Kurbağa, Neredesin?” öyküsü resimleriyle birlikte dinletilmiş, ardından resimlerine bakılarak yeniden anlatılması istenmiştir.

Anlatım Yöntemi İçin Kullanılan Tek Resimler

Bu çalışmada kullanılan görsel materyaller, farklı değerlendirme araçlarından alınmış ve anlatım yöntemine uygun şekilde tasarlanmıştır. Western Afazi Bataryası’nda yer alan *Piknik Sahnesi*

resmi (Boucher ve ark., 2022), Boston Tanısal Afazi Değerlendirmesi'nde bulunan *Kurabiye Hırsızlığı Sahnesi* resmi (Themistocleous ve ark., 2020) ve Afazi Dil Değerlendirme Testi'nin *Resim Anlatım Değerlendirmesi* alt testinde kullanılan *Kaza Kompozisyonu* resmi (Toğram & Maviş, 2012), katılımcıların adlandırma, yorum yapma, resim hakkında söyleşi gerçekleştirme ve öykü oluşturma becerilerini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Yeniden Anlatım Yöntemi İçin Kullanılan "Kurbağa Neredesin?" Öyküsü

Mercer Meyer'in (1969) bir çocuk ve bir köpeğin kırsalda kayıp bir kurbağayı ararken meydana gelen olayları anlatan sözsüz resimli kitabı 'Kurbağa, Neredesin?' anlatı yeterliliğini değerlendirmek için en sık kullanılan araçlardan biridir. Alanyazında anlatı analizi için Kurbağa Neredesin? öyküsü ile ilgili verileri içeren kapsamlı araştırmalar bulunmaktadır (Aksu-Koç & Nicolopoulou, 2015; Madlener ve ark., 2017; Demirhan, 2023).

Mikrodilbilimsel Parametreler

Çalışmada anlatı örneklerinden elde edilerek değerlendirilen mikrodilbilimsel parametreler toplam sözce, bağlaç, edat, eylemsi, basit cümle, karmaşık cümle, sıralı cümle sayısı, OSU ve TTO'dur. Tablo 2'de çalışmada yer alan mikrodilbilimsel parametrelere ilişkin anlatı araçlarından alınan örneklere yer verilmiştir.

Tablo 2

Anlatı Araçlarından Elde Edilen Mikro Yapısal Parametrelere Ait Söylem Örnekleri

Parametreler	Anlatı Örneği
Bağlaç	"Babaları da bulaşık yıkıyor ve çocukları görmüyor." "Bu sırada da köpek koşuyor çünkü peşinden arılar kovalıyor." "Sonra orada kurbağaları görüyor hatta kurbağa ailesi görüyorlar." "Yerde yaralı ya da ölü var." "Aynı zamanda köpekleri var."

Edat	"Köpek kavanoz çok ağır olduğu için camdan aşağı düşüyor." "Çocuk, bisküvileri almak üzere dolaba tırmanıyor." "Kurbağa çamurun içindeymiş gibi görünüyor."
Eylemsi	"Çocuklar tabureye çıkıp dolabın içindeki bisküvileri almaya çalışıyorlar." "Yıkadıkları bulaşıkların üzerinden sular akıp gidiyor." "Çocuk eski kurbağasına ve ailesine el sallayarak evine geri dönüyor."
Basit Cümle	"Ambulans gelmiş." "Yerde yaralı ya da ölü var." "Köpek koşuyor." "Çocuk bir delik buluyor." "Büyük bir kaza yaşanmış." "Otobüsle araba çarpışmış." "Ambulans hastayı ambulansın içine kaldırıyor." "Çocukları var."
Karmaşık Cümle	"Yıkadıkları bulaşıkların üzerinden sular akıp gidiyor." "Çocuklar tabureye çıkıp dolabın içindeki bisküvileri almaya çalışıyorlar." "Çocuk eski kurbağasına ve ailesine el sallayarak evine geri dönüyor." "Köpek kavanozun içine seslenirken başını sıkıştırıyor." "Kazayı merak edip toplanmışlar, olanları izliyorlar."
Sıralı Cümle	"Babalari da bulaşık yıkıyor ve çocukları görmüyor." "Geyik boynuzlarının üstüne alıyor ve çocuk üstüneyken geyik koşturuyor." "Burada deniz kenarında bir ev var ve evin sahibi aile deniz kenarında çimenlik alanda piknik yapıyorlar."

İstatistiksel Analiz

Verilerin istatistiksel analizleri IBM SPSS Statistics 25.0 sürümü kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, tanımlayıcı istatistikler kapsamında her bir değişken için sayı, yüzde, minimum ve maksimum değerler ile ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Verilerin dağılım özelliklerini belirlemek amacıyla Shapiro-Wilk normallik testi uygulanmış ve değişkenlerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, mikro dilbilimsel parametrelerin anlatı araçlarına göre karşılaştırılmasında parametrik olmayan Friedman testi kullanılmıştır. Friedman testinde anlamlı fark saptanan durumlarda, farklılıkların hangi gruplar arasında ortaya çıktığını belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırmalarla birlikte ikili karşılaştırma testleri

uygulanmıştır. Bu analizlerde, Bonferroni düzeltmesi dikkate alınarak anlamlılık düzeyi $p<0,01$ olarak belirlenmiştir. Böylece, çoklu karşılaştırmalar sonucu oluşabilecek tip I hata riski azaltılarak, anlamlılık değerlendirmesi daha kontrollü bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, mikro yapısal parametreler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Spearman korelasyon analizi yapılmış ve bu analizlerde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Uygunluk Beyanı

Çalışmanın etik onayı, İstanbul Atlas Üniversitesi Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nda 12.04.2023 tarihinde yapılan toplantıdan E-22686390-050.99-26200 karar numarası ile alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde katılımcılardan toplanan verilerin analiz edilmesiyle elde edilen bulgular ve bu bulgulara dayalı açıklamalar sunulmaktadır. Tablo 3, araştırmada katılımcılar tarafından kullanılan anlatı analizi ölçümlerinin istatistiklerini göstermektedir.

Tablo 3

Mikro Yapısal Parametrelerin Anlatı Türlerine Göre Farklılaşmasına İlişkin Friedman Testi Bulguları

		N	Min	Maks.	$\bar{X}$	SS	<i>p</i>	Fark
Bağlaç	Piknik ¹	39	,00	15,00	4,62	3,94	<0,001	3>1, 2 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı ²	39	,00	11,00	3,90	3,20		
	Kurbağa, Neredesin? ³	39	1,00	47,00	9,31	7,79		
	Kaza ⁴	39	,00	15,00	3,51	2,76		
Edat	Piknik ¹	39	1,00	19,00	6,51	4,27	<0,001	2>4
	Kurabiye Hırsızlığı ²	39	2,00	25,00	6,51	3,75		3>1, 2 ve 4
	Kurbağa, Neredesin? ³	39	2,00	41,00	15,23	9,96		
	Kaza ⁴	39	,00	9,00	3,87	2,28		

Eylemsi	Piknik¹	39	,00	16,00	6,23	3,96	<0,001	3>1, 2 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı²	39	3,00	20,00	8,82	4,05		
	Kurbağa, Neredesin?³	39	2,00	63,00	24,10	14,20		
	Kaza⁴	39	1,00	17,00	6,97	3,96		
Basit cümle	Piknik¹	39	,00	13,00	4,54	3,38	<0,001	3>1, 2 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı²	39	,00	12,00	3,90	2,61		
	Kurbağa, Neredesin?³	39	,00	39,00	13,64	9,58		
	Kaza⁴	39	,00	13,00	3,95	3,24		
Karmaşık cümle	Piknik¹	39	,00	10,00	3,38	2,84	<0,001	3>1, 2 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı²	39	,00	11,00	4,08	3,11		
	Kurbağa, Neredesin?³	39	,00	35,00	11,15	7,29		
	Kaza⁴	39	,00	9,00	2,56	2,11		
Sıralı cümle	Piknik¹	39	,00	16,00	3,49	4,08	<0,001	3>1, 2 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı²	39	,00	10,00	3,23	2,43		
	Kurbağa, Neredesin?³	39	,00	19,00	8,54	4,65		
	Kaza⁴	39	,00	11,00	2,49	2,73		
Toplam Sözce	Piknik¹	39	3,00	34,00	11,44	7,15	<0,001	3>1, 2 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı²	39	4,00	42,00	11,43	7,10		
	Kurbağa, Neredesin?³	39	9,00	84,00	38,33	16,82		
	Kaza⁴	39	3,00	37,00	9,54	7,11		
OSU	Piknik¹	39	5,75	35,14	12,11	5,64	<0,001	3>1 ve 4
	Kurabiye Hırsızlığı²	39	6,14	36,50	14,64	6,93		2>1
	Kurbağa, Neredesin?³	39	6,77	44,89	17,20	8,56		
	Kaza⁴	39	5,11	22,00	13,22	4,85		
TTO	Piknik¹	39	,40	,93	,70	,13	<0,001	3<1, 2 ve 4

Kurabiye Hırsızlığı²	39	,48	,95	,70	,09
Kurbağa, Neredesin?³	39	,29	,50	,38	,04
Kaza⁴	39	,49	,94	,74	,11

*OSU: Ortalama sözce uzunluğu TTO: Tip tür oranı

Tablo 3, her bir mikro yapısal değişkenin anlatı araçlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan Friedman testi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonuçlarına göre; bağlaç, edat, eylemsi, basit/karmaşık/sıralı cümle sayıları, toplam sözce, OSU ve TTO değişkenlerinin tümü açısından anlatı araçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0,001$). Özellikle Kurbağa öyküsü, bağlam ve yöntem olarak diğer anlatılara kıyasla en yüksek sıra ortalamalarına sahiptir ve dilsel açıdan daha karmaşık söylemleri teşvik ettiği görülmektedir. Bu bulgu, anlatı aracı ve yönteminin dil üretiminin niteliği üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Parametreler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Spearman korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, her bir anlatıya ait eylemsi üretimi ile diğer mikro yapısal dil değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Piknik anlatısına ait eylemsi üretimi, hem aynı anlatıdaki hem de diğer anlatılardaki bazı dilsel özelliklerle pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler göstermektedir. Özellikle, Piknik anlatısında eylemsi üretimi, aynı anlatıdaki bağlaç kullanımı ($r=0,456$; $p=0,004$) ve edat kullanımı ($r=0,414$; $p=0,009$) ile orta düzeyde ve anlamlı bir korelasyon sergilemektedir. Bu durum, Piknik anlatısında eylemsi üretiminin artış göstermesiyle birlikte bağlaç ve edat kullanımının da artma eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, Piknik anlatısındaki eylemsi üretimi, Kaza anlatısındaki edat kullanımı ile de pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki göstermektedir ($r=0,483$; $p=0,002$). Ayrıca, Piknik anlatısındaki eylemsi üretimi ile Kurabiye Hırsızlığı anlatısındaki bağlaç kullanımı ($r=0,322$; $p=0,046$) ve Kaza anlatısındaki eylemsi

kullanımı ($r=0,390$; $p=0,014$) arasında pozitif yönlü, ancak düşük düzeyde anlamlı korelasyonlar tespit edilmiştir.

Kurabiye Hırsızlığı anlatısında eylemsi üretimi, aynı anlatıdaki bağlaç kullanımıyla pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki göstermektedir ($r=0,426$; $p=0,007$). Bunun yanı sıra, Kurabiye Hırsızlığı ile Kaza anlatısındaki tip-tür oranı (TTO) arasında pozitif yönlü, ancak düşük düzeyde bir korelasyon tespit edilmiştir ($r=0,328$; $p=0,042$). Kaza anlatısında eylemsi üretimi, Piknik anlatısındaki bağlaç kullanımı ($r=0,424$; $p=0,007$) ve aynı anlatıdaki edat kullanımı ($r=0,553$; $p=0,000$) ile pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki göstermektedir. Ayrıca, Kaza anlatısındaki eylemsi üretimi ile Piknik anlatısındaki eylemsi kullanımı arasında pozitif yönlü, ancak düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,390$; $p=0,014$).

Tartışma

Bu çalışmada, sağlıklı genç yetişkinlerin tek resim ve birleşik öyküleme yaklaşımlarıyla elde edilen anlatı örnekleri mikro dilsel özellikler açısından karşılaştırılmıştır. Sözdizimsel karmaşıklığın en belirgin göstergelerinden biri olan eylemsi kullanımının, en yüksek sıklıkta birleşik öyküleme bağlamında “Kurbağa, Neredesin?” anlatı aracıyla üretildiği görülmüştür.

Dilin yapısal temelini oluşturan sözdizimsel beceriler, bireyin düşüncelerini, duygularını ve gözlemlerini açık ve etkili biçimde ifade edebilmesini sağlayan temel bir dilsel yetidir. Sözdizimsel düzenlemeler, erken çocukluk döneminden itibaren gelişmeye başlamakta ve bu gelişim süreci ergenlikten erken yetişkinliğe kadar devam etmektedir. Nörogelişimsel süreklilik çerçevesinde değerlendirildiğinde, yaşla birlikte cümlelerin uzunluğu artmakta ve daha fazla sayıda bağımlı cümle yapısı kullanılmaya başlanmaktadır (Nippold ve ark., 2007). Bu çalışma kapsamında elde edilen bulgular da sözdizimsel karmaşıklığın genç yetişkin bireylerde ileri düzeyde sergilendiğini ortaya koymakta, yaşla birlikte artan dilsel yetkinliğin anlatı performansına yansıdığını göstermektedir.

Yeniden anlatım yoluyla elde edilen dil örneklerinin spontan anlatım içeren bir dil örneğine kıyasla sözdizimsel olarak daha karmaşık olduğu belirlenmiştir. Eylem sözcüklerinin çeşitli bağımlı biçimbirimler olarak adlandırılması bir bağdaştırma olarak nitelendirilmekte ve bu yolla eylemler tümcede ad, sıfat ve zarf işlevi görerek tümcenin sözdizimsel karmaşıklığını artırmaktadır (Rentzsch, 2016). Bu çalışmada, “Kurbağa, Neredesin?” öyküsünün yeniden anlatılmasıyla elde edilen konuşma örnekleri incelendiğinde, alanyazınla uyumlu olarak tek resimle anlatma yöntemine göre daha yüksek sıklıkta yan tümce üretildiği görülmüştür (Küntay & Slobin, 2002; Ögel-Balaban & Aksu-Koç, 2020). Türkçe konuşan çocuklarla yapılan çalışmalar da “Kurbağa, Neredesin?” öyküsü gibi yapılandırılmış anlatıların çocukların sözdizimsel karmaşıklık geliştirmelerini teşvik ettiğini göstermektedir (Küntay & Slobin, 2002). Benzer şekilde, Ögel-Balaban & Aksu-Koç (2020) tarafından yürütülen bir çalışmada, Türk çocuklarının anlatılarında yan tümce zincirleme ve söylem sürekliliği incelenmiş; “Kurbağa, Neredesin?” öyküsüne dayalı anlatımlarda, çocukların daha fazla yan tümce kullandıkları ve bu yapıların anlatının bütünlüğünü sağladığı ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda, farklı anlatı araçlarının birlikte kullanımı, bireylerin dilsel yeterliklerinin daha kapsamlı ve bütüncül bir biçimde değerlendirilmesine olanak tanımaktadır.

Eylemsilerle oluşturulan yan tümceler, ana tümceye gömülerek, ana tümcede ifade edilen önermelerin sayısını ve içeriğini artırır. Bu yapı, cümleyi hem sözdizimsel hem de anlamsal olarak daha karmaşık hale getirir (Schleppegrell, 1992). Yaşam deneyimiyle birlikte bireylerin soyut düşünme becerilerinin güçlenmesi, bu gelişimin sözel ifadelere sözdizimsel karmaşıklık olarak yansımaya neden olur (Nippold ve ark., 2005). Nitekim yaşlanma sürecinde bazı bireylerde sözcük bulma zorlukları görülse de sözdizimsel karmaşıklık düzeyinin büyük ölçüde sabit kaldığı bildirilmektedir (Nippold ve ark., 2014). Bağımlı tümce kullanımındaki artış ise bireyin dilsel olgunlaşmasının bir göstergesi olarak değerlendirilir. Karmaşık cümle yapılarının üretimi daha gelişmiş bir sözdizimsel beceriyi yansıtırken, sıralı ve basit yapıların yoğunluğu sözdizimsel

gelişimin henüz tamamlanmadığına işaret eder (Nippold, 2009). Araştırmamızda da tipik dil gelişimi gösteren 18–30 yaş aralığındaki yetişkin bireylerin anlatı örneklerinde karmaşık cümle yapılarına sıkça yer verilmesi, bu yaş grubunda dilsel olgunluğun sağlandığını ve gelişmiş sözdizimsel becerilerin sergilendiğini göstermektedir. Katılımcılarımızın yaş itibarıyla bilişsel ve dilsel olarak olgunlaşmış bireyler olması, anlatılarında yan tümceler aracılığıyla çok katmanlı anlam ilişkileri kurmalarını mümkün kılmıştır. Bu bulgu, alanyazında sözdizimsel karmaşıklıkla yaş arasında kurulan olumlu ilişkiyi desteklemektedir.

Bu çalışmada kullanılan anlatı araçları yalnızca içerik açısından değil, aynı zamanda anlatım türü bakımından da farklılık göstermektedir. Tek resimlerle elde edilen anlatı örnekleri, doğrudan anlatım (spontan anlatım) bağlamında değerlendirilirken; birleşik öyküleme niteliği taşıyan anlatı ise yeniden anlatım (retell) bağlamında kullanılmıştır. Bu yapısal farklılık, elde edilen sözel çıktının dilsel karmaşıklığını doğrudan etkilemiştir. Nitekim bulgular, birleşik öyküleme ile elde edilen anlatıların sözdizimsel olarak daha zengin ve karmaşık olduğunu, eylemsi, bağlaç ve karmaşık cümle üretiminin daha yüksek düzeyde gerçekleştiğini göstermektedir. Bu durum, anlatı türünün (spontan anlatıya karşı yeniden anlatı) dil performansı üzerinde belirleyici olabileceğine işaret etmektedir. Bu nedenle, dil performansının değerlendirilmesinde ve doğal dil örneklerinin analizinde farklı anlatı araçları ve yöntemlerinin bir arada kullanılması gerekmektedir. Zira birden fazla araç ve yöntemle elde edilen veriler, dil performansını belirlemede daha güvenilir sonuçlar sunacaktır. Alanyazında, dil değerlendirmelerinde tek bir anlatı yöntemine bağlı kalmanın sınırlı bir değerlendirme sağlayabileceğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Özellikle afazili bireylerde yapılan araştırmalar, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış anlatı görevlerinin dilsel performans üzerinde farklı etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Beeke ve arkadaşları (2003) tarafından yapılan bir çalışmada, Broca afazisi olan kişilerin yapılandırılmış anlatı örneklerinde (örneğin, tek resim ve sıralı resimler ile "Külkedis" hikâyesi) özne-fiil yapılarının kullanım sıklığının, yapılandırılmamış

konuşmalara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, farklı anlatı türlerinin dilsel üretimi nasıl etkileyebileceğini göstermektedir (Beeke ve ark., 2003).

Farklı anlatı araçlarının bireylerin dilsel performansı üzerindeki etkileri, sunulan bağlamın yapısallığı ve bilişsel yüküyle doğrudan ilişkilidir (Aktan-Erciyes, 2019). Tek resim anlatıları, anlatıcının olay örgüsünü kendi zihinsel temsilleri doğrultusunda yapılandırmasını gerektirdiğinden, daha serbest ve yaratıcı üretimler sunmasına olanak tanır. Ancak bu durum, özellikle dilsel planlama gereksinimi yüksek bireylerde sınırlı üretime yol açabilir. Buna karşılık, resimli hikâyelere dayalı birleşik öyküleme gibi yapılandırılmış anlatı araçları, anlamsal ve zamansal çerçevesi belirlenmiş içerikler sunarak daha fazla sözdizimsel girdiyi tetikleyebilir. Bu da eylemsi, bağlaç ve karmaşık cümle üretiminde artışa neden olur. Nitekim bu çalışmada da “Kurbağa, Neredesin?” öyküsüne dayalı yeniden anlatım bağlamı, diğer araçlara kıyasla daha yüksek sözdizimsel karmaşıklık ve mikro yapısal zenginlik üretmiştir. Klinik uygulamalarda, dil bozukluğu riski taşıyan bireylerin değerlendirilmesinde farklı anlatı araçlarının ve anlatı yöntemlerinin birlikte kullanılması, hem anlatım potansiyelinin hem de desteklenmesi gereken dilsel alanların daha bütüncül biçimde belirlenmesine katkı sunabilir. Araştırmamızın bulguları, Türkçe konuşan genç yetişkinlerde anlatı üretimi sırasında kullanılan aracın, özellikle birleşik öyküleme yoluyla örnek elde edilmesi halinde, sözdizimsel karmaşıklık açısından daha zengin bir dil çıktısına erişilmesine olanak verdiğini göstermektedir. Bu durum, hem değerlendirme hem de müdahale süreçlerinde anlatı araçlarının seçiminde dikkatli olunması gerektiğini ve özellikle karmaşık dil yapılarını destekleyen yöntemlerin tercih edilmesinin önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç

Bu çalışmada, 18-30 yaş arası sağlıklı genç yetişkinlerin mikro yapısal (edat, bağlaç, eylemsi, basit cümle, karmaşık cümle, sıralı cümle, toplam ifade sayısı, OSU ve TTO) özellikleri farklı anlatı araçları aracılığıyla analiz edilmiştir. Bulgular, dört farklı anlatı aracı arasında 'Kurbağa, Neredesin?'

öyküsünün edat, eylemsi, basit cümle, karmaşık cümle, sıralı cümle, toplam ifade sayısı, OSU ve TTO parametreleri açısından en yüksek değerlere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, 'Kurbağa, Neredesin?' öyküsünün, katılımcıların bu dil yapılarını üretme konusunda diğer anlatı araçlarına kıyasla daha fazla teşvik edici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Gelecek çalışmalarda farklı yaş gruplarının (örneğin orta yaş ve yaşlı yetişkinler) benzer yöntemlerle incelenmesi, yaşla birlikte dilsel karmaşıklıkta ortaya çıkan değişimlerin daha ayrıntılı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Katılımcı sayısının artırılması ve kadın-erkek oranlarının dengelenmesi, elde edilen bulguların genellenebilirliğini güçlendirecektir. Mikroyapısal analizlerin yanı sıra makroyapısal özelliklerin de değerlendirmeye katılması, anlatı performansının daha bütüncül bir biçimde ele alınmasına olanak tanıyacaktır. Ayrıca, klinik uygulamalarda özellikle dil bozukluğu riski taşıyan bireylerin anlatı üretimlerinde farklı anlatı araçlarının dil çıktısına olan etkisinin araştırılması, değerlendirmenin niteliğini artırmak ve müdahale programlarını daha etkili planlamak açısından önemlidir.

Katılımcıların cinsiyet ve eğitim düzeyleri açısından homojen bir dağılım göstermemesi, çalışmanın önemli sınırlılıklarından biridir. Ayrıca, araştırma bulguları yalnızca 39 katılımcının verilerine dayanmaktadır; bu durum, örneklem büyüklüğünün sınırlı olması nedeniyle elde edilen sonuçların genellenebilirliğini azaltmaktadır. Dolayısıyla, daha ayrıntılı ve kapsamlı yorumlamaların yapılabilmesi açısından bu durum, çalışmanın değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken bir sınırlılık olarak ortaya çıkmaktadır.

Kaynaklar

- Acarlar, F., & Johnston, J. R. (2011). Acquisition of Turkish grammatical morphology by children with developmental disorders. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 46(6), 728–738. <https://doi.org/10.1111/j.1460-6984.2011.00035.x>
- Açıkalın, İ. (1991). Türk Gençlerinin Yaşıtları Arasında Kullandıkları Konuşma Biçimleri. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 2, 75-78.
- Aksu-Koç, A., & Nicolopoulou, A. (2015). Character reference in young children's narratives: A crosslinguistic comparison of English, Greek, and Turkish. *Lingua*, 155, 62-84. <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2014.04.006>
- Aktan-Erciyes, A. (2019). İkinci dil ediniminin okul öncesi ve okul çağı çocuklarında anlatı becerilerinin kurgusal ve dilbilgisel süreçlerine olan etkisi. *Psikoloji Çalışmaları / Studies in Psychology*, 369-399. <https://doi.org/10.26650/sp2019-0023>
- Albert, M. L., Spiro, A., 3rd, Sayers, K. J., Cohen, J. A., Brady, C. B., Goral, M., & Obler, L. K. (2009). Effects of health status on word finding in aging. *Journal of the American Geriatrics Society*, 57(12), 2300–2305. <https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2009.02559.x>
- Beeke, S., Wilkinson, R., & Maxim, J. (2003). Exploring aphasic grammar 2: do language testing and conversation tell a similar story? *Clinical Linguistics and Phonetics*, 17(2), 109–134. <https://doi.org/10.1080/0269920031000061786>
- Berman, R. A. (1995). Narrative competence and storytelling performance: How children tell stories in different contexts. *Journal of narrative and life history*, 5(4), 285-313. <https://doi.org/10.1075/jnlh.5.4.01nar>
- Bishop, D. V., & Adams, C. (1990). A prospective study of the relationship between specific language impairment, phonological disorders and reading retardation. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 31(7), 1027–1050. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1990.tb00844.x>
- Boucher, J., Brisebois, A., Slegers, A., Courson, M., Désilets-Barnabé, M., Chouinard, A. M., Gbeglo, V., Marcotte, K., & Brambati, S. M. (2022). Picture Description of the Western Aphasia Battery Picnic Scene: Reference Data for the French Canadian Population. *American journal of speech-language pathology*, 31(1), 257–270. https://doi.org/10.1044/2021_AJSLP-20-00388
- Brownell, H. H. (1988). The neuropsychology of narrative comprehension. *Aphasiology*, 2(3-4), 247-250. <https://doi.org/10.1080/02687038808248918>
- Ching, T. Y. C., Cupples, L., Leigh, G., Hou, S., & Wong, A. (2021). Predicting Quality of Life and Behavior and Emotion from Functional Auditory and Pragmatic Language Abilities in 9-Year-Old Deaf and Hard-of-Hearing Children. *Journal of Clinical Medicine*, 10(22), 5357. <https://doi.org/10.3390/jcm10225357>
- Çapan, S. (1996). Bilişsel Gelişim ve Dil Edinimi. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 7, 284-287.
- Demirhan, D. (2023). Genç Yetişkinlerde Anlatı Mikroyapısal Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Atlas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Doğan, N. (2014). Çok işlevlilik açısından Türkçe edatların söz dizimsel ve anlam bilimsel yapısı. *Dil Araştırmaları*, 15(15), 105-119.
- Drummond, C., Coutinho, G., Fonseca, R. P., Assunção, N., Teldeschi, A., de Oliveira-Souza, R., ... & Mattos, P. (2015). Deficits in narrative discourse elicited by visual stimuli are already present in patients with mild cognitive impairment. *Frontiers in Aging Neuroscience*, 7, 96. <https://doi.org/10.3389/fnagi.2015.00096>
- Eyi, E. (2022). Türkçede fiilimsiler ile bağlanan birleşik yapı cümleler üzerine. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 66–75.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A. G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149–1160. <https://doi.org/10.3758/BRM.41.4.1149>

- Fergadiotis, G., & Wright, H. H. (2011). Lexical diversity for adults with and without aphasia across discourse elicitation tasks. *Aphasiology*, 25(11), 1414–1430. <https://doi.org/10.1080/02687038.2011.603898>
- Hayward, D. V., Gillam, R. B., & Lien, P. (2007). Retelling a script-based story: Do children with and without language impairments focus on script and story elements? *American Journal of Speech-Language Pathology*, 16(3), 235–245. [https://doi.org/10.1044/1058-0360\(2007/028](https://doi.org/10.1044/1058-0360(2007/028)
- Hsu, C. J., & Thompson, C. K. (2018). Manual Versus Automated Narrative Analysis of Agrammatic Production Patterns: The Northwestern Narrative Language Analysis and Computerized Language Analysis. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 61(2), 373–385. https://doi.org/10.1044/2017_JSLHR-L-17-0185
- Huang, A. J. R., Siyambalapitiya, S., & Cornwell, P. (2019). Speech pathologists and professional interpreters managing culturally and linguistically diverse adults with communication disorders: a systematic review. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 54(5), 689–704. <https://doi.org/10.1111/1460-6984.12475>
- Işıtan, S., & Turan, F. (2014). Çocuklarda dil gelişiminin değerlendirilmesinde bir anlatı analizi yaklaşımı olarak öykü anlatımı. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 13(25), 105–124.
- Işıtan, S. & Doğan, Ö. (2015). An examination of 1st, 2nd and 3rd grade elementary school students' story-telling skills based on narrative analysis. *Ted Eğitim ve Bilim*, 40(177). <https://doi.org/10.15390/eb.2015.2167>
- Kaderavek, J. N., & Sulzby, E. (2000). Narrative production by children with and without specific language impairment: Oral narratives and emergent readings. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 43(1), 34–49. <https://doi.org/10.1044/jslhr.4301.34>
- Küntay, A., & Slobin, D. I. (2002). Putting interaction back into child language: Examples from Turkish. *Psychology of Language and Communication*, 6(1), 5–14.
- Mackenzie, C., Brady, M., Norrie, J., & Poedjianto, N. (2007). Picture description in neurologically normal adults: Concepts and topic coherence. *Aphasiology*, 21(3–4), 340–354. <https://doi.org/10.1080/02687030600911419>
- Madlener, K., Skoruppa, K., & Behrens, H. (2017). Gradual development of constructional complexity in German spatial language. *Cognitive Linguistics*, 28(4), 757–798. <https://doi.org/10.1515/cog-2016-0089>
- Marini, A., Boewe, A., Caltagirone, C., & Carlomagno, S. (2005). Age-related differences in the production of textual descriptions. *Journal of Psycholinguistic Research*, 34(5), 439–463. <https://doi.org/10.1007/s10936-005-6203-z>
- Merritt, D. D., & Liles, B. Z. (1989). Narrative analysis: clinical applications of story generation and story retelling. *The Journal of Speech and Hearing Disorders*, 54(3), 438–447. <https://doi.org/10.1044/jshd.5403.438>
- Nippold, M. A., Hesketh, L. J., Duthie, J. K., & Mansfield, T. C. (2005). Conversational versus expository discourse: a study of syntactic development in children, adolescents, and adults. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research: JSLHR*, 48(5), 1048–1064. [https://doi.org/10.1044/1092-4388\(2005/073](https://doi.org/10.1044/1092-4388(2005/073)
- Nippold, M. A., Mansfield, T. C., & Billow, J. L. (2007). Peer conflict explanations in children, adolescents, and adults: examining the development of complex syntax. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 16(2), 179–188. [https://doi.org/10.1044/1058-0360\(2007/022](https://doi.org/10.1044/1058-0360(2007/022)
- Nippold M. A. (2009). School-age children talk about chess: does knowledge drive syntactic complexity?. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research: JSLHR*, 52(4), 856–871. [https://doi.org/10.1044/1092-4388\(2009/08-0094](https://doi.org/10.1044/1092-4388(2009/08-0094)
- Nippold, M. A., Cramond, P. M., & Hayward-Mayhew, C. (2014). Spoken language production in adults: examining age-related differences in syntactic complexity. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 28(3), 195–207. <https://doi.org/10.3109/02699206.2013.841292>
- Nippold, M. A., Frantz-Kaspar, M. W., & Vigeland, L. M. (2017). Spoken Language Production in Young Adults: Examining Syntactic Complexity. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research: JSLHR*, 60(5), 1339–1347. https://doi.org/10.1044/2016_JSLHR-L-16-0124
- Ögel-Balaban, H., & Aksu-Koç, A. (2020). Clause chaining and discourse continuity in Turkish children's narratives. *Frontiers in Psychology*, 11, 115. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00115>
- Rentsch, J. (2016). Dil Öğrenimi Açısından Adeylemler ve Ortaçlar. *Türkbilig*, (31), 57–78.

- Schlepppegrell, M. J. (1992). Subordination and linguistic complexity. *Discourse Processes*, 15(1), 117-131. <https://doi.org/10.1080/01638539209544804>
- Themistocleous, C., Eckerström, M., & Kokkinakis, D. (2020). Voice quality and speech fluency distinguish individuals with Mild Cognitive Impairment from Healthy Controls. *PloS One*, 15(7), e0236009. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0236009>
- Toğram, B., & Maviş, I. (2012). Validity, reliability and standardization study of the language assessment test for aphasia. *Turkish Journal of Neurology*, 18(3), 96-103. <https://doi.org/10.4274/Tnd.16779>
- Westby, C. (2005). Assessing and facilitating text comprehension problems. In H. Catts ve A. Kamhi (Eds.), *Language and Reading Disabilities* (pp. 157–232). Boston, MA: Allyn ve Bacon.
- Yavuz, S. (2011). Türkiye Türkçesi ağızlarında bağlaçlar. *Diyalektolog-Ağız Araştırmaları Dergisi*, (3), 59-107.
- Yu, G. (2010). Lexical diversity in writing and speaking task performances. *Applied Linguistics*, 31(2), 236-259. <https://doi.org/10.1093/applin/amp024>

Yazar Katkıları/Author Contributions: **Damla Demirhan:** Fikir/Kavram, Veri Toplama ve/veya İşleme, Analiz/Yorum, Literatür Taraması, Malzemeler. **Merve Savaş:** Fikir/Kavram, Tasarım/Yöntem, Danışmanlık/Denetleme, Makale Yazımı, Eleştirel İnceleme, Malzemeler. **Senanur Kahraman Beğen:** Danışmanlık/Denetleme, Analiz/Yorum, Makale Yazımı, Eleştirel İnceleme, Malzemeler.

Çıkar Çatışması/Conflict of Interest: Yazarlar makalenin hazırlanması ve basımı esnasında hiçbir kimse veya kurum ile çıkar çatışması içinde olmadığını beyan etmiştir. / The authors has declared that no conflict of interest existed with any parties at the time of publication.

Not: Bu çalışma, Demirhan, D. (2023) tarafından hazırlanan “Genç Yetişkinlerde Anlatı Mikroyapısal Özelliklerinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.